

Hälso- och sjukvård
Henrik Wahlström

Hälso- och sjukvårdsnämnden
HSN/167/2025
2025-06-05

Uppdatering om framtida klinikstruktur inom Folktandvården

Ärendebeskrivning

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade vid sitt sammanträde i februari 2025 (§12) att tandvårdsklinikerna i Gäddede och Hede på försök ska ställas om till tandvårdsfilialer under klinikerna i Strömsund och Sveg. Dessutom beslutades att det vid nämndens sammanträde i juni 2025 ska återrapporteras hur omställningen till filialer framskrider samt presentera ett första förslag till teknisk basnivå för tandvårdsrum. Dessutom har nämnden tidigare, vid sitt sammanträde i november 2024 (§128) att vid nämndens sammanträde i juni 2025 presentera en kartläggning av vilka lösningar för god och hållbar arbetsmiljö som finns inom Folktandvården i övriga Sverige. Vid sammanträdet 10 april 2025 (§26) beslutades att i juni 2025 redovisa vilka tandvårdslokaler som kan sägas upp och därigenom minska Folktandvårdens förhyrda lokalyta

Folktandvården har trots ökade insatser för rekrytering en fortsatt negativ utveckling av antal tillsvidareanställd personal under första tertialen 2025. Detta får konsekvenser för var och hur mycket tandvård som kan levereras. Även till Folktandvårdens chefstjänster är rekryteringen svår, varför arbetsmiljön för cheferna är olika utmanande. Det gör även att ledningsarbetet tappar fart då ledningsgruppen förändras och är underbemannad för alla uppgifter som behöver utföras. Det pågående arbetet med att bemanna kliniker i länet genom en nivåstrukturering bygger på att det finns större kliniker i eller runt Östersund med bra bemanning. Detta är tyvärr inte faller för närvarande, vilket leder till att omställningsarbetet i nuläget ofrivilligt går på sparlåga.

Filialerna i Gäddede och Hede är bemannas med tandläkare från andra orter. I Gäddede har detta hittills gått i huvudsak enligt plan, men i och med ytterligare bemanningstapp i Strömsund ser läget sämre ut framgent. I Hede bemannas enstaka dagar under våren och i höst planeras cirka en dag per månad, vilket inte helt räcker till att omhänderta behovet av barntandvård i området. Det är emellertid till gagn för Folktandvården att kunna betrakta dessa utbudspunkter som filialer i planeringen framåt.

Folktandvårdens ledningsgrupp har under våren diskuterat vilken teknisk basnivå som krävs vid så kallade tandvårdsrum på andra vårdinstanser än kliniker eller filialer. Grundtanken är att tandvårdsrummen exempelvis ska kunna finnas på en hälsocentral i stället för i en särskilt dedikerad lokal. Då det bedöms att det behöver finnas möjlighet att erbjuda såväl undersökning som behandling även i tandvårdsrum är slutsatsen att den grundläggande tekniska basnivån kräver möjlighet till intraoral röntgen, god belysning, ändamålsenlig behandlingsstol och en så kallad unit för utrustning så som borrh, sug, med mera. Detta leder till att tandvårdsrummen först och främst behöver anpassas utifrån gällande strålskyddsregler. Därefter behöver tandvårdsrummet vara av sådan storlek att behandlingsstol och unit får plats, samtidigt som tandvårdspersonalen får en god arbetsmiljö. Dessa förutsättningar behöver beaktas vid framtida lokalanpassningar på hälsocentraler, men kräver i dagsläget inga omedelbara åtgärder.

Vad gäller frågan om vilka tandvårdslokaler som kan sägas upp för att minska den förhyrda lokalytan är det i nuläget främst lokalerna i Åre som skulle kunna vara aktuella att minska ner i storlek. Utifrån intentionen att nivåstrukturera Folktandvårdens utbudspunkter i kliniker, filialer och tandvårdsrum är Folktandvårdens bedömning att det bör finnas tandvårdsrum i Åre även framgent. Det innebär att det i nuläget inte rekommenderas att säga upp tandvårdslokaler i Åre i sin helhet. Hyreskontraktet för lokalerna i Åre löper i närmare fyra år till och har en uppsägningstid om nio månader. Då dessa lokaler dessutom ligger strategiskt till för den i samma byggnad lokaliserade Åre Hälsocentral, för vilka det nu diskuteras möjliga anpassningar för att uppnå mer ändamålsenliga lokaler, bör slutgiltigt ställningstagande om Folktandvårdens Årelokaler avvaktas till inriktningsbeslut om Åre HC:s lokaler finns.

Genom tandvårdschefsnätverket har frågan om befintliga lösningar för god och hållbar arbetsmiljö inom övriga landets folktandvård. Endast ett fåtal svar har inkommit, vilket tolkas som att särskilda anpassningar eller modeller inte är vanligt förekommande inom Folktandvården i Sverige. Kliniker som har öppet veckans alla dagar erbjuder arbetstidsförkortning, med utgångspunkt i nationella arbetstidsbestämmelser och därpå följande justeringar. Lönetillägg eller lönesatsningar förekommer på olika håll i landet efter behov. Sammantaget innebär detta att Folktandvården inom Region Jämtland Härjedalen behöver hitta egna lösningar för att förbättra kompetensförsörjningssituationen. Det ska i sammanhanget noteras att hälso- och sjukvårdsnämnden inte har att besluta om anställningsvillkor, eftersom detta ansvar faller under Regionstyrelsen. Nämnden behöver dock beakta detta i det fortsatta arbetet för att säkra en god tillgång till tandvård för regionens invånare.

Regiondirektörens förslag

1. Hälso- och sjukvårdsnämnden noterar informationen och ska beakta den i sitt planeringsarbete framåt.
2. Regiondirektören får i uppdrag att i samband med kommande ärende om lokaler för Åre HC också inkludera en plan för tandvårdens ytor i samma byggnad.
3. Regiondirektören får i uppdrag att vid nämndens sammanträde i november 2025 ge en uppdatering om läget och det fortsatta arbetet med framtida klinikstruktur i Folktandvården.

I tjänsten

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Anna Granevärn
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Utdrag till

Regiondirektör, Hälso- och sjukvårdsdirektör, Divisionschef Nära vård, Verksamhetschef Folktandvården, HR-direktör, Hälso- och sjukvårdsdirektörens närstöd.